

การสังเกตและการวิเคราะห์การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการนำไปใช้กับเด็กปฐมวัย

แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมของการจัดการศึกษาอนุบาล

การจัดบรรยากาศภายในห้องเรียน อาคารเรียน และบริเวณโรงเรียนเป็นองค์ประกอบสำหรับการจัดการศึกษาอนุบาล ความงดงามของธรรมชาติจะปรากฏอยู่ทั้งบริเวณกลางแจ้งและภายในอาคาร มีการนำภาพศิลปะ งานประติมากรรม กลิ่นหอมของธรรมชาติเข้ามาตกแต่ง ทำให้บรรยากาศของโรงเรียนสงบ และอ่อนโยน ภายใต้แนวคิดที่ว่า เด็กวัย 0 - 7 ปี เป็นวัยที่เรียนรู้จากการเลียนแบบ สิ่ง que เด็กเลียนแบบ ในช่วงนี้จะฝังลึกลงไป ในเด็ก หล่อหลอมเด็กทั้งกาย และจิตวิญญาณ และฝังแน่นไปจนโต ทั้งนี้ จากงานวิจัยของวิภา กัญจนบุรณ์ (2542) ได้นำเสนอแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพของการจัดการศึกษาอนุบาล ไว้ดังนี้

บริเวณภายในห้องเรียน

บริเวณภายในห้องควรจะเป็นกันเอง และสว่างไสวเพียงพอ ไม่จ้าจนเกินไปเพราะจะทำให้เกิดความร้อน เด็กจะขาดสมาธิในการเรียน อาจใช้ผ้า màn เพื่อช่วยกรองแสงให้อยู่ในระดับที่พอเหมาะ ไม่ควรเป็นห้องที่มีแดดจนเกินไป หากห้องมีลักษณะมืด ควรเปิดไฟ หรือตั้ง โคมไฟในบางจุดที่จำเป็น และหลีกเลี่ยงการใช้แสงที่ไม่ใช่แสงธรรมชาติ ในเวลากลางวัน ใช้เฟอร์นิเจอร์ไม้สีธรรมชาติ สีสนบนผนังห้องเรียนทาสีอ่อนเพื่อสร้างบรรยากาศที่น่าอยู่ ให้เด็กที่ได้มานั่งในห้อง ได้นึกถึงความสดชื่นยามอยู่ใต้ต้นไม้ ที่ออกดอกบานสะพรั่ง

บริเวณกลางแจ้ง หรือภายนอกห้องเรียน

อุปกรณ์ชิ้นสำคัญ คือ บ่อทรายที่บรรจุทรายพูนเหนือระดับดินเล็กน้อย มีม้านั่งยาวตัวเตี้ยล้อมรอบ สิ่งที่ทำให้ความเพลินเพลินแก่เด็กเป็นพิเศษ คือ บ้านเด็กเล่นที่ไม่ประณีตหรือเสร็จสมบูรณ์จนเกินไป โดยจัดเตรียม โครงไม้และหลังคาไว้เพื่อให้เด็กทำส่วนที่เหลือกันต่อเอง มีสิ่งไม้สำหรับใส่อุปกรณ์กลางแจ้ง อุปกรณ์อื่นๆ ได้แก่ รถเข็น ให้เด็กเข็นหรือลากไปตามทางเดิน หรือจะขึ้นไปนั่งก็ได้ มีชิงช้า ไม้สี ราวสำหรับห้อยโหน ตาข่ายปีนป่าย มีอุปกรณ์ก่อสร้าง เช่น กระดาน นั่งร้าน บันได อิฐ พลั่ว ถัง เครื่องมือทำสวน เป็นต้น

การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายใน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะสภาพแวดล้อมมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก ถ้าสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้จะทำให้เด็กมีพัฒนาการได้ครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายอารมณ์ สังคมและสติปัญญา แต่ถ้าสภาพแวดล้อมในศพด.ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้จะทำให้เด็กไม่อยากมาโรงเรียน ทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายและพัฒนาการเด็กอาจพัฒนาได้ไม่เต็มที่หรือเกิดพัฒนาการที่ถดถอย เพราะฉะนั้นครู ปฐมวัยควรตระหนัก ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเป็นอย่างยิ่ง